

Заключне слово Президента України КУЧМИ ЛЕОНІДА ДАНИЛОВИЧА

Я буквально кілька слів. Напевно, не можна бути незадоволеним сьогоднішньою нашою зустріччю, тим розмаїттям думок і підходів, які сьогодні пролунали.

Напевно, я зробив одну помилку і ще на кількох зупинюся далі. Це моя думка. Нам потрібно було зустрітися в цьому складі напередодні голосування у парламенті і так, щоб нас почули всі політичні сили з усіх сторін. Бо не можна не прислухатися до головного, що реформа потрібна Україні. Ні Президенту Кучмі, ні ще якійсь політичній силі, а Україні.

Хочу вас попросити подивитися на завтрашній день України під цим кутом зору, подивитися на Україну після президентських виборів, якщо реформа не відбудеться. Тут не головне, хто стане Президентом, а що отримає Президент. Президент отримає абсолютно неструктурований парламент. І я тут свою думку можу сказати: набагато важче буде Віктору Ющенку, якщо він переможе. А що це означає? Це означає, що Україна зайде у глухий кут. Ми і сьогодні стоїмо перед величезними проблемами, коли тисячі актів, які суттєво впливають на економічний і політичний розвиток, — а особливо мене сьогодні хвилює економічний розвиток, — вони лежать „мертвим тягарем” у парламенті, не розглядаються і не приймаються. Скажіть, будь ласка, хто буде довіряти такій владі і такій Україні? А ми з вами добре знаємо, що Україні сьогодні потрібні для розвитку іноземні інвестиції. Ніколи іноземний капітал не наважиться прийти в Україну. Ми останні два роки мали добру все ж таки політичну стабільність, і тому я тільки цим можу в основному виправдовувати ті добрі цифри економічного зростання, які ми на сьогоднішні маємо. Бо за останній рік ми маємо дуже суттєвий зростання іноземних інвестицій.

Хотів би повернутися, не заради виправдовування, а заради, як кажуть, справедливості, — давайте ми повернемося до того проекту, який Президент представив спочатку на розгляд суспільства, а потім на розгляд парламенту. Я не хочу його сьогодні повторювати. Але коли разом з президентським проектом до Конституційного Суду були подані ще два проекти — інших, я його повернув назад. Бо я по багатьох пунктах тих двох проектів, які були, категорично був не згоден.

Ще раз хочу підкреслити, і сьогодні це "Наша Україна" визнає, — якщо б вона уважно прочитала той проект, — а я знаю, що більшість керівників його не читали, — то вона б повинна була обома руками його підтримати. Бо там повноваження Президента набагато-набагато ширші, ніж вони є в 4105. Хоча я багато разів повторював, що сьогодні навіть за цим проектом у Президента України повноважень набагато більше, ніж у Президента Польщі.

Коли ми говоримо про те, що в руках Президента зосереджена велика влада, з одного боку це так. Але я можу тут дискутувати з тими, хто дивиться тільки на цей бік проблеми. Якщо у Президента немає можливості втрутитися у процес взаємної відповідальності парламенту і уряду, то ця влада не працює на розвиток країни. Бо ми, знову кажу, розуміємо, якщо і надалі у уряду не буде політичної, підтримки у парламенті, то давайте ми припинимо всі розмови про світле майбутнє України і згадаємо, що 2006 рік, березень місяць — парламентські вибори. Не встигнемо ми обрати Президента, не знаю, чи вдасться йому без реформи пройти з урядом у парламенті, як почнуться парламентські вибори. Так от я б хотів, щоб усі кандидати у Президенти, без винятку всі, подивилися з цієї точки зору, в тому числі і на політичну реформу.

Тепер ще про помилки. Вчора було вітання Руслани, і вчора виступив наш відомий співак Попович і сказав, що «ми дуже раді. Але, Руслано, ти повинна знати, що поряд з тим, що у тебе багато твоїх прихильників, у тебе з'явиться дуже багато ворогів». Я сказав: «Не треба про ворогів, але заздрити будуть багато». І це так, ми такі, і так, напевно, є в усьому світі. Так от, це на рахунок однієї помилки. Напевно, коли з'явилося у нашій пресі словосполучення «проект конституційної реформи Симоненка-Медведчука», то, на мій погляд, у самому парламенті, у самих політичних силах, у керівників з'явилося: «А чому не я, бо я до цього мав безпосереднє відношення і тут мій внесок дуже великий». Може я перебільшую, може це з однієї точки зору і жарт, але в кожному жарті є велика доля правди. Це знову ж таки наш український менталітет — відноситися до всього, що відбувається у нас в Україні, під кутом зору «а де тут мій інтерес, чи є він, чи ні».

Я хочу погодитися з тим, що, напевно, знову ж таки помилка, — вона не стратегічна, а тактична. На зустріч пішли ми лівим силам у парламенті з точки зору політичної реформи. Ми відкинули мажоритарників і, як кажуть, отримали результат, бо не враховували їх... Сьогодні група «Центр» з'явилася, там всі в основному мажоритарники. Чому? Вони не бачать свого місця у завтрашньому розкладі всіх політичних сил, вони його шукають. І вони бачили це, коли думали, чи тиснути на кнопку, чи ні. Так, одні з політичних міркувань, а інші суто «зі свого завтрашнього дня». Але я хотів би звернутися до вас до всіх і до всіх політиків, від кого це все залежить — у нас сьогодні є всі можливості проголосувати 4105. Не треба повертатися до вчорашнього дня. Нехай Конституційний Суд дивиться з усіх точок зору. Є два проекти, на яких треба зосередити увагу і в парламенті вирішити, де головне, а де другорядне — внести ті зміни, які у всіх сьогодні на устах, і я переконаний, що з цими змінами погодяться всі основні політичні сили, але в жодному разі не можна вносити те, що потребує потім звичайної процедури розгляду у Конституційному Суді. Бо ці проекти були у Конституційному Суді, вони отримали добро. Тим більше сьогодні є ще один... Слово взяв, слово забрав. А це в політичному нашому житті більше ніж достатньо.

А щодо дискусії, що новий Президент повинен розпочинати реформу, я вам нагадаю, що коли я прийшов, то референдум був проведений, і які головні питання там були? Реформування державної влади, при цьому я навіть

не кажу про депутатську недоторканність, двопалатний парламент, ще щось. А головні пункти були які? Що парламент формує разом з урядом коаліцію, депутати формують більшість і беруть на себе відповідальність. А Президент отримає головне — право розпуску парламенту — дисциплінувальне начало для роботи парламенту. Право! Це ні в якому разі не означає, що він буде цією палкою кожного дня погрожувати. Всі інші моделі — мертві моделі. І не потрібно нам винахід якийсь свій український шукати.

Модель — європейська — вона працює в кожній країні. Так от, коли кажуть, що багато влади у Президента, якщо Президент не має права розпуску парламенту, то ця влада не в інтересах розвитку країни. Дякую.

Політичний процес в Україні: ключові питання і суперечності:

Матеріали засідання “круглого столу”, 19 травня 2004 р. — К. : НІСД, 2004. — С. 48-52.